

Bản tin **N** **NG**

TỪ ĐỊNH KIẾN GIỚI

TỚI PHẠM TỘI

TỪ ĐỊNH KIẾN GIỚI TỚI PHẠM TỘI

Bản tin nóng của CSAGA và Oxfam xin được đề cập đến một vài sự kiện đang gây xôn xao dư luận bằng góc nhìn bình đẳng giới. Trong số đầu tiên này, mời các bạn cùng suy ngẫm với chúng tôi về việc “định kiến giới có thể đẩy người ta tới những lỗi lầm”. Mong rằng những chia sẻ nhanh của nhóm bản tin sẽ có ích đối với các cơ quan chỉ đạo và quản lý nhà nước về báo chí, lãnh đạo/phóng viên của các cơ quan truyền thông, và các tổ chức/cá nhân quan tâm đến thúc đẩy bình đẳng giới.

1. Chuỗi bài về sự việc trẻ sơ sinh bị bắt cóc và định kiến giới trong việc mang thai của phụ nữ

Một loạt các bài đưa tin về sự việc một phụ nữ bắt cóc trẻ sơ sinh vì sợ chồng bỏ rơi. Các bài báo đều nêu nguyên nhân người bắt cóc là do sợ anh chồng không cưới, hoặc bỏ rơi... Nhiều bài viết còn trích câu nói của anh chồng. Trong trường hợp này, với việc phản ánh đơn thuần sự việc mà không có những cảnh tỉnh, các bài viết chỉ dừng lại ở mức độ đưa tin mà chưa thực hiện được việc truyền thông có ý nghĩa, hiệu quả và nhân văn. Nếu có nhạy cảm giới, người viết bài nên có những kết luận và những lời lẽ cảnh tỉnh để cộng đồng ý thức rõ hơn sự nguy hiểm của việc “dồn trách nhiệm chăm sóc, và dưỡng thai đối với người phụ nữ”, “coi việc giữ thai và chăm sóc thai nhi, sinh nở” là nghĩa vụ của riêng phụ nữ.

Các tin bài cho thấy sự hờ hững của

cả cộng đồng và người truyền thông đối với việc “phụ nữ phải chịu trách nhiệm trong việc không giữ được thai”. Một chuỗi các bài với hầu hết các tiêu đề “vì sợ chồng bỏ” được đăng trên nhiều trang báo điện tử khác nhau như *vnexpress.net*, *trang vtc.vn*, *vietnamnet.vn*, *baodatviet.vn*, *tinmoi.vn*, *plo.vn* (báo pháp luật TPHCM), *2sao.vn*, *news.zing.vn* các ngày 13/1/2014; 14/1/2014; 16/1/2014:

Một đoạn viết trên *vnexpress.net* mục *Pháp luật* ngày 14/1/2014:

Những ngày sau đó, con dâu bà có vẻ mệt mỏi, thường xuyên ói và tự đi khám thai. Nhiều lần thấy vợ mạnh tay mạnh chân, Vũ nói lớn: “Coi chừng con trong bụng kia. Nếu con bị làm sao là tôi bỏ em luôn đó”.

Bà cũng không cầm được nước mắt khi nghe con thừa nhận bé trai không phải do mình sinh ra. Trâm bảo rằng đã bị hỏng thai từ tháng thứ 3. Vì đang được chồng quan tâm, sợ nếu Vũ biết chuyện sẽ không còn cưng chiều nữa nên mới cố giấu rồi đi bắt cóc con người khác.

<http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/me-chong-co-gai-bat-coc-be-so-sinh-mong-moi-nguoi-tha-thu-2939344.html>

Bài trên mục *Xã hội*, trang *Vietnamnet* ra ngày 13/1/2014:

“Em đã biết hối hận rồi, em sợ chồng bỏ nên em nghĩ quẩn và làm liều, chứ thực ra em thương bé như con em” - Trâm khóc nức nở khi khai báo.

<http://vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/157860/bat-coc-tre-so-sinh-vi-so-chong-bo.html>

<http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/bat-coc-be-so-sinh-vi-so-chong-bo-roi-2939054.html>

<http://vtc.vn/phap-luat/bat-coc->

tre-so-sinh-bi-kich-nguoi-dan-ba-yeu-chong-568238.html

<http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/co-gai-bat-coc-be-so-sinh-nuc-no-nhan-toi-2939269.html>

<http://baodatviet.vn/phap-luat/tin-tuc-phap-luat/thong-tin-trai-chieu-quanh-vu-bat-coc-tre-so-sinh-2364553/>

<http://www.tinmoi.vn/bat-coc-be-so-sinh-1-ngay-tuoi-vi-so-chong-bo-011291954.html>

<http://plo.vn/thoi-su/vu-bat-coc-tre-so-sinh-o-bv-q7-so-bi-chong-bo-vi-khong-co-con-444200.html>

<http://2sao.vn/p0c1048n20140114075403476/bat-coc-be-trai-so-sinh-ve-nuoi-vi-so-chong-bo.vnn>

<http://news.zing.vn/Bat-coc-be-trai-so-sinh-ve-nuoi-vi-so-chong-bo-post-384943.html>

2. Chi tiết nhỏ không liên quan tới sự vụ được khai thác như một vấn đề cần lưu ý để tăng thêm tính giật gân nhưng vô tình thể hiện định kiến của người viết bài

Cũng trong loạt bài viết về việc trẻ sơ sinh bị bắt cóc. Một số bài báo (bài đăng ở mục *Pháp luật* trang *vnexpress* ngày 10/1/2014) đã nhấn mạnh vào

đời tư của bố mẹ cháu bé, như một tình tiết làm cho câu chuyện thêm ly kỳ hấp dẫn, trong đó có đoạn:

Người nhà cho biết chị Tâm từng có một đời chồng và con gái hơn 10 tuổi. Sau khi ly dị, chị để con lại cho chồng nuôi. Gần 2 năm trước, chị gả nghĩa với anh Trương Văn Hên, người đàn ông trẻ hơn chục tuổi. Họ thuê nhà trên đường Huỳnh Tấn Phát, quận 7, để chị Tâm bán cơm bình dân còn anh Hên làm công nhân cho công ty nước ngoài chuyên ép cọc. Dù làm thuê, ở trọ cực khổ nhưng cả hai rất vui khi chuẩn bị đón con trai đầu lòng.

<http://vnexpress.net/tin-tuc/thoi-su/nguoi-me-bi-bat-coc-con-toi-dau-that-ruot-2937936.html>

14h chiều 8/1, người phụ nữ ngoài 40 tuổi đau bụng, có dấu hiệu sinh sớm

nên được chị họ chở vào bệnh viện quận 7 khám. "Từ lúc mang thai tôi đều khám ở đây. Theo dự tính của bác sĩ, khoảng một tuần nữa tôi mới sinh", chị Tâm cho biết.

Việc nhắc tới sự chênh lệch về tuổi tác giữa hai vợ chồng cháu bé cho thấy quan điểm của người viết bài trong mối quan hệ vợ chồng. Cách đưa tin này càng khiến cộng đồng cho rằng người phụ nữ đã có một đời chồng và kết hôn với người kém mình chục tuổi có vẻ không bình thường. Bài viết không cần thiết phải nêu những chi tiết quá riêng tư mà chỉ cần tập trung vào những thông tin chính.

3. Sự bảo mật danh tính và an toàn cho nhân vật còn hạn chế

Gần đây, việc một giáo viên bị tung ảnh nhạy cảm lên facebook cũng thu hút sự quan tâm của cộng đồng. Điều đang nói là bên cạnh việc truyền thông để giúp làm sáng rõ vấn đề, giúp người bị hại có cơ hội bày tỏ, người gây hại phải e sợ, thì các bài báo đang góp phần làm tổn thương tới người bị hại thêm lần nữa khi đăng những hình ảnh của nạn nhân lên mặt báo. Dù phần mặt của nạn nhân đã được trám hình, nhưng những người thân quen sẽ vẫn nhận ra nhân vật trong ảnh. Những người viết coi trọng đạo đức làm nghề sẽ cân nhắc rất kỹ khi đăng một bài báo có nội dung nhạy cảm như vậy. Việc bảo vệ danh tính của nạn nhân là điều cần thiết bất kể đó là nam

hay nữ. Tuy nhiên, nhân sự việc này, nhóm bản tin điểm lại một số tin bài liên quan tới việc tung ảnh nóng lên mạng, thì đa số nạn nhân là nữ, thậm chí kẻ tung ảnh nóng có thể là nhân vật nam trong clip/ảnh đó. Điều này chứng tỏ những kẻ gây tội cho rằng phụ nữ khi bị lộ những hình ảnh đó sẽ bị lên án, đánh giá nhiều hơn, từ đó phụ nữ thường bị biến thành nạn nhân. Với định kiến từ cộng đồng đối với những nạn nhân là nữ, thì việc bảo vệ danh tính cho họ càng phải được giới truyền thông đề cao coi trọng, để tránh việc họ bị tổn thương nhiều hơn.

Một số trang đưa tin về vụ việc này: trang *Phunutoday* mục *Xã hội* ngày

14/1/2014; trang *vietnamnet* mục *Xã hội* ngày 14/1/2014:

<http://vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/157947/he-lo-thong-tin-ke-tung-anh-sex-cua-co-giao-len-mang.html>

Cô giáo bị tung ảnh lên facebook:

<http://phunutoday.vn/xa-hoi/co-giao-bi-tung-anh-sex-len-tieng-39311.html>

Liên hệ:

Xin vui lòng gửi phản hồi hoặc đăng ký nhận bản tin theo địa chỉ:

Anh Lê Xuân Đồng - Cán bộ dự án "Giới và Truyền thông" của CSAGA - OXFAM

Điện thoại: 0977 798 257

Email: xuandong@csaga.org.vn